

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Навчально-наукового
інституту педагогіки і психології

Світлана КОНДРАТЮК

28 серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВПЛИВУ ТА КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЇ**

галузь знань 23 Соціальна робота
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 231 Соціальна робота
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма Соціальна робота
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва)

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією ННПП

28 серпня 2024 р.

Голова _____

Юлія БОНДАРЕНКО, доктор
педагогічних наук, професор

СУМИ 2024

Розробник:

ЗНОБЕЙ Олексій Володимирович, старший викладач кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри

канд. пед. наук, доцент

Анжела ПОЛЯНИЧКО

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СОЦІАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВПЛИВУ ТА КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЇ»

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	бакалавр	Вибіркова	
		Рік підготовки	
3-й			
Семестр			
Загальна кількість годин – 120		5-й	
		Лекції	
		24 год.	
		Практичні, семінарські	
		24 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		72 год.	
		Консультації	
Вид контролю: залік			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета: всебічно розглянути основи комунікативного знання, ознайомити студентів/-ок з понятійно-категоріальним апаратом теорії комунікації, пояснити специфіку різних видів комунікацій через їх зіставлення, з'ясувати роль інформації в комунікативному процесі; визначити специфіку комунікативних процесів у галузі соціальної роботи.

2. Передумови вивчення навчальної дисципліни.

Вивчення навчальної дисципліни «Соціальні технології впливу та комунікаційної дії» відбувається у тісному зв'язку із вивченням таких суміжних за змістом дисциплін, як «Вступ до спеціальності «Соціальна робота та деонтологія», «Соціалізація особистості», «Інформаційно-комунікаційні технології».

Здобутий студентами/-ками у результаті вивчення навчальної дисципліни «Соціальні комунікації» комплекс знань і умінь стане теоретичним підґрунтям для вивчення таких навчальних дисциплін, як «Технології соціальної роботи», «Основи конфліктології та соціально-педагогічного тренінгу», «Реклама та зв'язки з громадськістю в соціальній сфері», «Соціальний супровід клієнта», «Соціальна робота в територіальній громаді / Соціальна робота з дітьми з особливими потребами», «Соціальна робота з дитячими і молодіжними об'єднаннями / Соціальна робота в закладах оздоровлення і відпочинку», «Гендерно-чутлива соціальна робота / Філософія та культура статі», «Менеджмент у соціальній роботі» та інших, а також при проходженні різних видів професійної практики.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент/-ка має:
знати: предмет та методологію теорії комунікації; визначення основних понять теорії комунікації; рівні та види комунікацій, структуру прикладних

моделей комунікації, специфіку міжособистісної, групової, публічної, політичної, професійної, масової, міжкультурної комунікації.

вміти: розрізняти види та рівні комунікації, аналізувати конкретні випадки ефективних та неефективних комунікацій на різних рівнях, моделювати комунікаційні ситуації, використовувати новітні комунікаційні техніки та практики ефективних комунікацій.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	студент/-ка демонструє повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основної та додаткової літератури; виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
82 – 89	студент/-ка демонструє достатні знання матеріалу в заданому обсязі, з певною систематичністю виконує практичні завдання, передбачені навчальною програмою; виявляє переважно конструктивний і репродуктивний характер використання набутих знань та умінь.
74 – 81	студент/-ка виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, успішно виконує практичні завдання, засвоїв/-ла основну та додаткову літературу, виявляє здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента/-ки наявні незначні помилки.
64 – 73	студент/-ка виявляє знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент/-ка спроможний/-на усунути їх із допомогою викладача/-ки.
60 – 63	виставляється студентів/-ці, відповідь якого/-ї під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.
35 – 59	студент/-ка не спроможний/-на до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни. студент/-

	ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни
1 – 34	студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни на достатньому рівні, але рівень залишкових знань та умінь дозволяє повторне складання підсумкового контролю за результатами самостійної підготовки.

Розподіл балів

Поточний контроль														Самостійна робота
РОЗДІЛ 1							РОЗДІЛ 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
75														25

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі **методи контролю**:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

- методи письмового контролю: тестові завдання, розв'язання задач і вирішення проблемних ситуацій репродуктивного, конструктивного і творчого рівнів;

- методи практичного контролю: виконання самостійних завдань;

- методи самоконтролю: самоаналіз, самооцінка.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. ТЕОРІЯ КОМУНІКАЦІЙ ЯК НАУКА.

РІЗНОВИДИ КОМУНІКАЦІЙ.

Тема 1.1. **Комунікація як суспільний процес: сутність та особливості.** Зміст поняття «комунікація». Класифікація комунікаційних процесів. Функції комунікації.

Тема 1.2. **Витоки та основні етапи розвитку комунікації.**

Тема 1.3. **Комунікація як процес: моделі комунікацій.** Моделі мовного знака як підгрунтя комуникативного моделювання. Модель комуникативного знака К. Бюлера. Інформаційно-технічні моделі комунікації. Комуникативна модель Р. Якобсона. Семіотична модель художньої комунікації Лотмана. Модель Шенона-Вівера. Модель Н'юкомба. Модель Барта. Прагмалінгвістичні моделі комунікації (модель І. Сусова, модель І. Шевченко). Моделі масової комунікації. Соціологічні й психологічні моделі комунікацій. Семіотичні моделі комунікації. Модель міфологічної комунікації. Модель аргументуючої комунікації. Модель іміджевої комунікації. Модель пропагандистської комунікації.

Тема 1.4. **Різновиди мовних комунікацій. Вербальна комунікація.** Форми мовної комунікації. Усна і письмова комунікація. Комуникативні максими. Правила успішної комунікації та аргументація.

Тема 1.5. **Усна вербальна комунікація:** властивості та ситуативна обумовленість. Класифікація форм мовного спілкування. Діалог і його організація. Організація полілогу. Особливості спілкування в малих групах.

Тема 1.6. **Письмова вербальна комунікація: властивості, різновиди, функції.**

Тема 1.7. **Невербальні комунікації: специфіка, сфера взаємодії.** Сутність і особливості невербальної комунікації. Пара- і екстралінгвістичні компоненти невербальної комунікації. Міміка і погляд. Жести. Організація простору і часу. Поза і хода. Контакт очей.

Розділ 2. КОМУНІКАТИВНІ РІВНІ: ВІД МІЖОСОБИСТІСНОЇ ДО МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.

Тема 2.1. Міжособистісна комунікація.

Тема 2.2. Комунікація в малих групах.

Тема 2.3. Масова комунікація.

Тема 2.4. Професійно орієнтовані комунікації. Комунікації в соціальній роботі.

Тема 2.5. Політична комунікація.

Тема 2.6. Публічна комунікація.

Тема 2.7. Міжкультурна комунікація. Вплив національно-культурних чинників на процес спілкування. Аспекти мовного коду в міжкультурній комунікації. Національно-культурна специфіка мовленнєвого етикету. Комунікативні табу. Національно-культурна специфіка максим спілкування. Невербальні особливості міжкультурної комунікації.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота
Розділ 1. ТЕОРІЯ КОМУНІКАЦІЙ ЯК НАУКА. РІЗНОВИДИ КОМУНІКАЦІЙ												
Тема 1.1. Комунікація як суспільний процес: сутність та особливості.		4				4						
Тема 1.2. Витоки та основні етапи розвитку комунікації.		4				4						
Тема 1.3. Комунікація як процес: моделі комунікацій.		4				4						

Тема 1.4. Різновиди мовних комунікацій. Вербальна комунікація.		4			6						
Тема 1.5. Усна вербальна комунікація		2			6						
Тема 1.6. Письмова комунікація: властивості, різновиди, функції.		2			6						
Тема 1.7. Невербальні комунікації: специфіка, сфера взаємодії.			4		6						
Розділ 2. КОМУНІКАТИВНІ РІВНІ: ВІД МІЖСОБИСТІСНОЇ ДО МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ											
Тема 2.1. Міжособистісна комунікація.			4		6						
Тема 2.2. Комунікація в малих групах.			4		6						
Тема 2.3. Масова комунікація.			4		6						
Тема 2.4. Професійно орієнтовані комунікації. Комунікації в соціальній роботі.		4			6						
Тема 2.5. Політична комунікація.			2		4						
Тема 2.6. Публічна комунікація.			4		4						
Тема 2.7. Міжкультурна комунікація.			2		4						
Усього годин		24	24		72						

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/П	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Невербальні комунікації: специфіка, сфера взаємодії.	4	
2	Міжособистісна комунікація	4	
3	Комунікація в малих групах	4	
4	Масова комунікація	4	
5	Політична комунікація	2	
6	Публічна комунікація	4	
7	Міжкультурна комунікація	2	
	Разом	24	

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Деструктивні впливи та негативні наративи: інструменти виявлення та протидії: метод. мат. / Д. В. Дубов, А. В. Баровська, Ю. К. Каздобіна. – К. : УФСБ, 2020. – 60 с. – Електронне джерело. – Режим доступу : <https://ufss.com.ua/news/posibnyk-destruktyvni-vplyvy-ta-nehatyvni-naratyvy-instrumenty-vyivlennia-ta-protydii.html>

2. Зражевська Н. І. Комунікаційні технології: лекції / Н. І. Зражевська. — Черкаси: Брама-Україна, 2010. — 224 с. – Електронне джерело. – Режим доступу : <http://eprints.cdu.edu.ua/241/>

3. Інформаційна безпека (соціально-правові аспекти): Підручник / Остроухой Б. В., Петрик Б. М., Присяжнюк М. М. та ін. ; за заг ред. Є. Д. Скулиша. – К - : КНТ, 2010. - 776 с.

4. Короткий курс лекцій з дисципліни «Теорія комунікації» – Електронне джерело. – Режим доступу : https://studme.com.ua/10980618/menedzhment/teoriya_kommunikatsii.htm

5. Майерс Д. Соціальна психологія. – Електронне джерело. – Режим доступу : https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/mayers/index.php

6. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. — Київ: Центр Вільної Преси, 2013. — 352 с. – Електронне джерело. – Режим доступу : https://www.researchgate.net/publication/278537628_Mediaosvita_ta_mediagramotnist_pidrucnik

7. Москаленко В. В. Психологія соціального впливу. Навч.пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 448 с. – Електронне джерело. – Режим доступу : https://www.studmed.ru/moskalenko-vv-psihologya-socalnogo-vplivu_32d15e5edd7.html

8. Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів / За загал. ред. В. Ф. Іванова. — Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. — 100 с. — Електронне джерело. — Режим доступу : https://www.aup.com.ua/uploads/Posibnyk_z_mediagramotnosti_2019_ukr.pdf

9. Соснін О. В. Комунікативна парадигма суспільного розвитку : навч. посіб. / О. В. Соснін, А. М. Михненко, Л. В. Литвинова. — К. : НАДУ, 2011. - 220 с. — Електронне джерело. — Режим доступу : https://www.aup.com.ua/uploads/Posibnyk_z_mediagramotnosti_2019_ukr.pdf

10. Холод О. М. Комунікаційні технології : підручник. К. : КиМУ, 2011 . – 312. Електронне джерело. — Режим доступу : <https://www.academia.edu/32103272/>

Допоміжні:

1. Абетка соціальних комунікацій : довідник / укл. Г. В. Горбенко ; за наук. ред. Л. Г. Масімової. — К. : Жнець, 2014. — 152 с. — Електронне джерело. — Режим доступу : http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7768/1/Gorbenko_G_Masimova_L_Abetka_soci_alnuh_comunikacij_c_152.pdf

2. Вальорска М. Агнешка. Діпфейк та дезінформація : практ. посіб. / Агнешка М. Вальорска ; пер. з нім. В. Олійника — К. : Академія української преси ; Центр Вільної Преси, 2020. — 36 с. — Електронне джерело. — Режим доступу : <https://www.aup.com.ua/dipfeyk-ta-dezinformaciya-valorska-m/>

3. Збірник статей Восьмої міжнародної науково-методичної конференції «Критичне мислення в епоху токсичного контенту». — Київ : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2020. — 494 с. — Електронне джерело. — Режим доступу : <https://www.aup.com.ua/zbirnik-statey-vosmoi-mizhnarodnoi-n/>

4. Квіт С. Масові комунікації: Підручник. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія, 2008. — 206 с. — Електронне джерело. — Режим доступу : http://pidruchniki.com/1584072018956/zhurnalistika/masovi_komunikatsiyi

5. Козира В. М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі: навчально-методичний посібник для вчителів. / В. М. Козира. - Тернопіль: ТОКІППО, 2017. — 60с. — Електронне джерело. — Режим доступу :

6. Медіаграмотність та критичне мислення на уроках суспільствознавства: посібник для вчителя. К. : ЦВП, АУП. 2016. — Електронне джерело. — Режим доступу : http://www.rpel.pp.ua/METOD/Vukladacny/predmet/ludina/mediagramotnist_ta_kritichne_mislennja.pdf

7. Новітні технології сугестії в інтернеті / Присяжнюк Н. Н., Коваленко Б. Д. – Електронне джерело. – Режим доступу : <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/14862212694780.pdf>

8. Освітні практики із запобігання інфодемії, або Як не ізолюватися від правди. Навчальний посібник / Волошенюк О. (розділ 2, 3, 5), Дегтярьова Г. (розділ 2), Каліберда М. (розділ 1), Мокрогуз О. (розділ 3), Потапова В. (розділ 4), Шаламов Р. (розділ 1) / За редакцією Волошенюк О., Євтушенко Р., Іванова В., Кулакова А. — Київ: АУП, Інтерньюз-Україна, ЦВП, 2020. – 68 с. – Електронне джерело. – Режим доступу : <https://www.aup.com.ua/osvitni-praktiki-iz-zapobigannya-info/>

9. Основи медіаграмотності: Навчально-методичний посібник для вчителя 8 (9) клас. Плани-конспекти уроків / За ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк, О. П. Мокрогуза. – Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2014. – 190 с. – Електронне джерело. – Режим доступу : https://www.aup.com.ua/ml/lessons_web.pdf

10. Соціальні комунікації: теорія і практика : наук. журн. [наук. ред. О. М. Холод]. – Т. 1. – К. : МЦД СК «Комтека», 2015. – 314 с. – Електронне джерело. – Режим доступу : https://comteka.com.ua/wp-content/uploads/2016/05/%D0%A2%D0%9E%D0%9C_1.pdf

11. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч. посіб. / [В.М.Петрик, М.М.Присяжнюк, Л.Ф.Компанцева, Є.Д.Скулиш, О.Д.Бойко, В.В.Остроухов]; за заг. ред. Є.Д.Скулиша. – 2-ге вид. – К.: ЗАТ “ВІПОЛ”, 2011. – 248 с. – Електронне джерело. – Режим доступу : <https://docplayer.net/71413892-Suggestivni-tehnologiyi-manipulyativnogo-vplivu.html>

12. Технології розвитку критичного мислення учнів / Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С., Макінстер Д.; Наук. ред., передм. О. І. Пометун. — К.: Вид-во «Плеяди», 2008. — 220 с. – Електронне джерело. – Режим доступу : <https://www.criticalthinking.expert/shop/tehnologiyi-rozvytku-krytychnogo-myslennya-uchniv/>

13. Чалдині Р. Психологія впливу. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. – 368 с. – Електронне джерело. – Режим доступу : <https://uk.bookmate.com/books/g3U11who>

14. Як можна протидіяти «фейковим новинам»? : Аналіз. – Київ: Фонд Фрідріха Науманна за Свободу, Академія української преси, 2019. – Електронне джерело. – Режим доступу : <https://www.aup.com.ua/yak-mozhna-protidiyati-feykovim-novina/>

15. Янковський С. В. Моделі соціальних комунікацій. – Електронне джерело. – Режим доступу : http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21RE

[F=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=](#)
[FILA=&2_S21STR=Vmdu_fks_2011_1_4](#)